
ADVIES

Verzoeken van VIVAQUA en de BMWB tot indexering van hun tarieven op 1 januari 2021

Aanvrager	BRUGEL
Aanvraag ontvangen op	21 oktober 2020
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Advies aangenomen door de Plenaire zitting op	19 november 2020

Vooraf

Deze adviesaanvraag vloeit voort uit de bepaling die is vastgesteld door artikel 39/1, §1 van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid. Deze bepaalt immers dat :

« Tot Brugel de eerste tariefvoorstellen heeft goedgekeurd, elk verzoek tot indexering van de tarieven van de wateroperatoren bij Brugel moet worden ingediend volgens de nadere regels die die laatste vaststelt na overleg met de operatoren. De wateroperator kan ertoe gebracht worden Brugel te ontmoeten om zijn verzoek uiteen te zetten. Brugel vraagt het advies van het Comité van Watergebruikers en [Brupartners] over dit verzoek ».

Aangezien de operatoren (VIVAQUA en de BMWB) bij de regulator verzoeken tot indexering van hun tarieven op 1 januari 2021 hebben ingediend, wordt BRUGEL dus ertoe gehouden om Brupartners te raadplegen.

Brupartners herinnert eraan dat hij op 1 januari 2020 een advies inzake het verzoek van VIVAQUA tot indexering van diens tarieven heeft uitgebracht ([A-2019-071-ESR](#)).

Bovendien, en hoewel de inwerkingtreding van de nieuwe tariefmethodologieën die toepasbaar zijn op de wateroperatoren werd uitgesteld, herinnert **Brupartners** er ook aan dat hij de volgende twee adviezen heeft uitgebracht :

- Op 19 februari 2020, het advies betreffende de ontwerpen van tariefmethodologieën die vanaf 1 januari 2021 voor de waterdiensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toepasbaar zijn ([A-2020-005-ESR](#)).
- Op 19 maart 2020, het addendum bij het advies A-2020-005-ESR van 19 februari 2020 betreffende de ontwerpen van tariefmethodologieën die vanaf 1 januari 2021 voor de waterdiensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toepasbaar zijn ([A-2020-010-ESR](#)).

Tot slot wijst **Brupartners** erop dat hij tal van adviezen met betrekking tot het waterbeleid heeft uitgebracht. Wij nodigen u uit om onze website te raadplegen indien u er kennis van wilt nemen (de lijst van deze adviezen is [hier](#) beschikbaar).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Sociaaleconomische gevolgen en toepassing van het beginsel van « de vervuiler betaalt »

Brupartners dringt aan op het feit dat, zelfs kleine, verhogingen van de watertarieven een (soms sterke) negatieve impact op bepaalde huishoudens of ondernemingen kunnen hebben. Dit des te meer daar de door VIVAQUA en de BMWB gevraagde tariefindexeringen zullen plaatsvinden in een uiterst ongunstige economische context als gevolg van de gezondheidscrisis.

Het maatschappelijk belang van een verhoging van de watertarieven is dan ook groot. Bovendien is drinkwater een essentiële hulpbron, die voor iedereen toegankelijk moet blijven.

Brupartners is zich ervan bewust dat de financiering van de wateroperatoren moet worden gewaarborgd, ook al vertonen deze operatoren momenteel een structureel tekort. Dit laatste wordt met name aangevoerd als één van de argumenten ter rechtvaardiging van het onmisbare karakter van de huidige verzoeken tot tariefindexering.

Brupartners dringt er echter op aan dat er nauwgezet aandacht aan de economische en sociale gevolgen van deze indexeringen zou worden besteed. Deze zouden immers belangrijk kunnen zijn, vooral omwille van het feit dat deze indexeringen een plotse impact op het budget van alle Brusselse waterverbruikers zullen hebben.

Bovendien herhaalt **Brupartners** dat hij zijn voorkeur heeft uitgesproken voor een regelmatige indexering van de watertarieven om de negatieve gevolgen van de tariefverhogingen verder te verzachten. Hij benadrukt echter dat enkel een regelmatige indexering van de tariefelementen die rechtstreeks verband houden met het waterverbruik wenselijk is. Sommige van de gevraagde tariefindexeringen hebben immers betrekking op elementen van de facturen die niet uitsluitend het gevolg zijn van het verbruik, in hoofdzaak de grondwatersanering.

In dit verband benadrukt **Brupartners** dat de Brusselse waterzuiveringsinstallaties jaarlijks tussen 120 en 140 miljoen m³ water moeten saneren. In diezelfde periode verkoopt VIVAQUA ongeveer 60 miljoen m³ water. Dit betekent dat de helft van het te saneren watervolume niet rechtstreeks verband houdt met het verbruik. Dit komt bijna uitsluitend van het grondwater. De integratie van de volledige kostprijs van de afvalwatersanering in de facturatie van de waterverbruikers wijkt dus af van het beginsel « de vervuiler betaalt » (een beginsel dat Brupartners onderschrijft). Bovendien benadrukt **Brupartners** dat de kostprijs van het grondwaterbeheer waarschijnlijk hoger is dan deze van het « klassieke » verbruiksbeheer. De relatief onvoorspelbare aard van de meteorologische verschijnselen en de potentieel grote hoeveelheden grondwater vereisen immers een terbeschikkingstelling van aangepaste infrastructuur die duurder zijn dan deze die nodig zijn voor het beheer van het water dat afkomstig is van het « klassieke » verbruik (bijv. stormbekkens). Tot slot benadrukt **Brupartners** dat deze problematiek van kostenterugwinning, die noodzakelijk is voor het grondwaterbeheer, vooral betrekking heeft op de « BMWB »-tarifiering.

Overwegende dat de financiering van de elementen die niet volledig aan het waterverbruik gekoppeld zijn enkel door middel van consumentenfacturering abnormaal is, is **Brupartners** van mening dat de indexering van deze elementen slechts bij wijze van uitzondering kan plaatsvinden. Dit des te meer daar :

- de tariefindexeringen een cumulatief effect hebben, met een niet te verwaarlozen impact op de middellange/lange termijn ;
- gezien het waterverbruik slechts in geringe mate, of zelfs helemaal niet, aan het inkomen is gekoppeld, het effect van de indexering van niet volledig aan het waterverbruik gekoppelde elementen verhoudingsgewijs groter zal zijn voor consumenten met een laag inkomen.

1.2 Structurele financiering van de wateroperatoren

Vandaag wordt de financiering van de Brusselse wateroperatoren, naast leningen (wat leidt tot aanzienlijke schuldenlasten), voornamelijk door twee bronnen verstrekt : de gewestelijke subsidiëring en de waterfacturen. Er zijn dus twee mogelijkheden om de financiering van de wateroperatoren te waarborgen :

1. De tariefmethodologieën van de operatoren herzien om tot de toepassing van een reële kostprijs van het water te komen ;
2. De gewestelijke structurele subsidies verhogen.

Het subsidiëren van wateroperatoren laat het toe om de waterfacturen niet direct te beïnvloeden. Dit wordt echter door alle Brusselse belastingbetalers gedragen en brengt het risico van een budgettaire ontsporing met zich mee.

De toepassing van een reële kostprijs van het water zou het mogelijk maken om de waterprijs voor alle waterverbruikers in rekening te brengen (of zij belastingplichtig zijn of niet), maar zou tot een prijsstijging leiden.

Deze thema's zullen worden behandeld in het kader van het proces ter herziening van de tariefmethodologieën die van toepassing zijn op de wateroperatoren. **Brupartners** juicht het dan ook toe dat de sociale partners zich kunnen uitspreken over de huidige aanvragen tot indexering van de tarieven voor water, maar wijst ook op het grote belang van zijn toekomstige aanhangigmaking aangaande de herziening van de tariefmethodologieën die van toepassing zijn op de wateroperatoren. In dit verband wil hij nu al de volgende gedachten delen, die hij eventueel in zijn toekomstige advies verder zou kunnen ontwikkelen :

- De toepassing van een reële kostprijs van het water moet gepaard gaan met de waarborg dat er solide, doeltreffende, eenvoudige en duurzame solidariteitsmechanismen ten uitvoer worden gelegd. Bovendien moeten de maatregelen ter bescherming en waarborging van de toegang tot water die ten uitvoer zouden worden gelegd, worden vastgelegd in een ordonnantie om de duurzaamheid ervan te waarborgen. Het zou ook relevant zijn om deze te bepalen op basis van de bestaande mechanismen ter bescherming van de consument op de gas- en elektriciteitsmarkt (door deze aan de watersector aan te passen) ;
- De elementen die in de berekening van de reële kostprijs van het water moeten worden opgenomen, dienen strikt te worden gedefinieerd. In dit verband verdient de integratie van de kosten van het grondwaterbeheer/-sanering in de verbruikstarieven in vraag te worden gesteld (zie hierboven) ;
- Het argument dat een financiering van de wateroperatoren door de toepassing van een reële kostprijs van het water het mogelijk maakt om de waterprijs voor alle waterverbruikers in rekening te brengen, of zij belastingplichtig zijn of niet, dient wetenschappelijk te worden onderzocht ;
- Het onderlinge verband tussen de waterhoeveelheden die een huishouden verbruikt en het inkomen ervan moet worden nagegaan. Als zou worden aangetoond dat de verbruikte waterhoeveelheid (per persoon) tussen huishoudens met een hoog of een laag inkomen vergelijkbaar is, dan zou dit het sociale karakter van een progressieve watertarifiering op losse schroeven zetten ;
- De tariefmethodologieën van de wateroperatoren zouden de invoering van voorzieningen moeten overwegen, die het mogelijk maken om de watertarieven te moduleren voor actoren die maatregelen voor een rationeel watergebruik ten uitvoer leggen.

1.3 Referentiegemiddelden

Brupartners stelt vast dat de impact van deze indexeringen voor de volgende twee situaties werd geëvalueerd :

- Voor een huishouden van 2 personen die 35m³/inw/jaar verbruiken ;
- Voor de facturering van 70m³ met een lineair tarief.

Ter wille van de wetenschappelijke nauwkeurigheid stelt **Brupartners** voor om bij de evaluatie van het effect van de wijzigingen van de tariefmethodologieën van de wateroperatoren dezelfde verbruiksgemiddelden te gebruiken.

Brupartners is van mening dat de beoogde hypothesen voor de evaluatie van de effecten van zowel de indexeringen als de methodologieën in geen geval lager mogen zijn dan het gewestelijke gemiddelde waterverbruik van 95 liter/inwoner/dag in 2018 (hetzij 34,7 m³ /inwoner/jaar)¹.

Tot slot stelt **Brupartners** voor om ook de effecten (zowel van de indexeringen als van de wijzigingen van de tariefmethodologieën) op de economische actoren die veel water verbruiken (carwashes, wasserijen, ...) en op de grotere huishoudens en op de social-profitondernemingen te evalueren, met name omwille van de beperkte verhoging van de sociale minima en het gebrek aan een indexering van de werkingsenveloppes van bepaalde ondernemingen, in combinatie met nieuwe kosten ingevolge verschillende nieuwe gewestelijke reglementeringen (energie, mobiliteit...).

*
*   *

---

¹ <https://leefmilieu.brussels/het-leefmilieu-een-stand-van-zaken/volledige-versie/water-en-aquatisch-milieu/drinkwaterverbruik>